

ΠΡΟΤΥΠΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΝΟΙΚΤΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ

ΓΙΑ ΤΟ ΙΔΡΥΜΑ/ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

Σημείωση: Η ύπαρξη αποθετηρίου δεν σημαίνει ότι υπάρχει ανοικτή πρόσβαση. Ανοικτή πρόσβαση σημαίνει δημοσιεύσεις, έργα διαθέσιμα στο ίντερνετ για όλους (όχι μόνο μέσα από το πανεπιστήμιο ή με κωδικούς) με δυνατότητα ανάγνωσης, αναζήτησης, μεταφόρτωσης, αντιγραφής, διάθεσης, εκτύπωσης.

Definition proposed in the Budapest Open Access Initiative:

*“By “open access” to this literature, we mean its free availability on the public internet, permitting any users to read, download, copy, distribute, print, search, or link to the full texts of these articles, crawl them for indexing, pass them as data to software, or use them for any other lawful purpose, **without financial, legal, or technical barriers** other than those inseparable from gaining access to the internet itself. The only constraint on reproduction and distribution, and the only role for copyright in this domain, **should be to give authors control over the integrity of their work and the right to be properly acknowledged and cited***

1^ο στοιχείο: Ανοικτή πρόσβαση

Η είσοδος στο αποθετήριο είναι ελεύθερη για όλους τους χρήστες του Διαδικτύου που επιθυμούν να πλοηγηθούν στο περιεχόμενο της χωρίς να απαιτείται εγγραφή και οικονομική χρέωση. Οι χρήστες μπορούν να έχουν πρόσβαση στα περιεχόμενα των συλλογών και στα μεταδεδομένα των εγγραφών ελεύθερα, χωρίς περιορισμούς εκτός από ορισμένες εξαιρέσεις που περιγράφονται στη συνέχεια .

Όλα τα **μεταδεδομένα** των εγγραφών στο αποθετήριο είναι αναζητήσιμα και ανακτήσιμα από τις διεθνείς μηχανές αναζήτησης του Διαδικτύου ώστε να διευκολύνεται η προβολή του ερευνητικού έργου της ακαδημαϊκής κοινότητας. Η Βιβλιοθήκη χρησιμοποιεί διεθνή πρότυπα καταχώρισης και αποθήκευσης των μεταδεδομένων των εργασιών που κατατίθενται στη βάση του Αποθετηρίου και για το λόγο αυτό οι εγγραφές είναι ανακτήσιμες και προσβάσιμες από τα διεθνή εργαλεία αναζήτησης (π.χ. Google). Το σχήμα μεταδεδομένων που ακολουθείται είναι το διεθνώς αναγνωρισμένο Qualified Dublin Core Schema.

2^ο στοιχείο: Τι κατατίθεται και από ποιους (περιεχόμενο αποθετηρίου);

- πτυχιακές και μεταπτυχιακές εργασίες
- διδακτορικές διατριβές
- άρθρα που έχουν δημοσιευθεί ή πρόκειται να δημοσιευθούν σε ελληνικά ή ξενόγλωσσα περιοδικά
- εισηγήσεις συνεδρίων
- αδημοσίευτες έρευνες (working papers, technical reports)

- αποτελέσματα ερευνητικών προγραμμάτων
- ηλεκτρονικά περιοδικά που εκδίδονται με ευθύνη μελών Πανεπιστημίου
- κεφάλαια βιβλίων ή βιβλία
- πίνακες δεδομένων
- παρουσιάσεις
- σημειώσεις μαθημάτων
- οπτικοακουστικό υλικό

Εργασίες των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας που έχουν παραχθεί στα πλαίσια συνεργασίας των μελών με άλλους φορείς χωρίς να εμπλέκεται με κανένα τρόπο το Πανεπιστήμιο, συνιστάται να κατατίθενται στα ιδρυματικά αποθετήρια των φορέων αυτών.

Προηγούμενες εκδόσεις εργασιών που έχουν ήδη κατατεθεί στο Αποθετήριο δεν αποσύρονται και δεν αντικαθίστανται από νεώτερες εκδόσεις τους που θα κατατεθούν. Οι δημιουργοί/καταθέτες ενθαρρύνονται να καταθέτουν νέες εκδόσεις ως διακριτά τεκμήρια και να τα επισημαίνουν ως τέτοια.

Είναι υποχρεωτική η κατάθεση όλων;

- Εάν η κατάθεση συνδέεται με την απόκτηση τίτλου: υποχρεωτική
- Εάν όχι: προαιρετική
- Σε κάθε περίπτωση εφόσον η χρηματοδότηση είναι από δημόσιο φορέα ή Ε.Ε θα πρέπει να είναι υποχρεωτική (να ορίζεται και στους όρους της χρηματοδότησης)

Ποιοι

Οποιοδήποτε μέλος της ακαδημαϊκής κοινότητας του Πανεπιστημίου καθώς και μεταπτυχιακοί και υποψήφιοι διδάκτορες όπως και ερευνητές.

Υπογραφή της φόρμας:

Με την κατάθεση της εργασίας σας σε ψηφιακή μορφή δηλώνετε ρητά και ανεπιφύλακτα ότι: α. είστε ο δημιουργός αυτής της εργασίας ή μέρος αυτής και ο νόμιμος κάτοχος των πνευματικών δικαιωμάτων της, β. σε περίπτωση που δεν είστε ο μοναδικός δημιουργός αυτής της εργασίας έχετε φροντίσει να εξασφαλίσετε τη συναίνεση και των άλλων συνδημιουργών για την απόθεση της εργασίας στο Ιδρυματικό Αποθετήριο, γ. η εργασία είναι πρωτότυπη, δεν προκύπτει από λογοκλοπή ή νοθευμένη έρευνα, δεν παραβιάζει την ελληνική νομοθεσία περί πνευματικών δικαιωμάτων και δεν παραβιάζει προσωπικά δεδομένα, δ. το ψηφιακό αντίτυπο που καταθέτετε αποτελεί την τελική και εγκεκριμένη από την εξεταστική επιτροπή μορφή της, (για τις περιπτώσεις μεταπτυχιακών εργασιών και διδακτορικών διατριβών), ε. η Βιβλιοθήκη δεν ασκεί κανενός είδους επιμέλεια στο περιεχόμενο της εργασίας σας και ως δημιουργός αναλαμβάνετε πλήρως την ευθύνη του περιεχομένου της, στ. παραχωρείτε στη Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου το μη αποκλειστικό δικαίωμα δημοσίευσης και διάθεσης της εργασίας σε πλήρες κείμενο και σε ψηφιακή μορφή μέσα από το Ιδρυματικό Αποθετήριό της, της αντιγραφής σε οποιοδήποτε μέσο ή

/και σε οποιοδήποτε μορφότυπο καθώς και της διατήρησης σε ένα ή και περισσότερα αντίγραφα για λόγους συντήρησης και ασφάλειας, με την προϋπόθεση ότι δε θα γίνει οποιαδήποτε αλλαγή στο περιεχόμενο της. Για τη χρήση του περιεχομένου μέρους της παρούσας εργασίας από κάθε ενδιαφερόμενο, απαιτείται βιβλιογραφική αναφορά στην εργασία και τον/τους δημιουργούς της."

3^ο στοιχείο: Επιλογή Δρόμου

Πράσινος Δρόμος: ή Αυτοαρχειοθέτηση από τον ίδιο τον ερευνητή. Για άρθρα προς δημοσίευση στα περιοδικά μπορεί να κατατεθεί preprint, postprint ή παράλληλα με τη διαδικασία δημοσίευσης

Χρυσός Δρόμος: Κατάθεση και διάθεση του έργου στο κοινό δωρεάν. Open Access journals are

- √ peer-reviewed
- √ Article Processing Charges (APCs): από ποιόν καλύπτονται. Θα έπρεπε να προβλέπεται ότι τα καλύπτει το Πανεπιστήμιο

Ο Πράσινος και ο Χρυσός Δρόμος μπορεί να συνυπάρχουν (π.χ υποχρεωτικότητα για πράσινο δρόμο, ενθάρρυνση για χρυσό ή για κατάθεση σε περιοδικά που ακολουθούν το Χρυσό Δρόμο).

Επιλογή

α) άμεση κατάθεση και άμεση ανοικτή πρόσβαση: Χρυσός Δρόμος

β) κατάθεση σε μεταγενέστερο στάδιο μετά την περίοδο embargo (π.χ 6 μήνες για τεχνολογικές επιστήμες και έως και 2 χρόνια για ανθρωπιστικές)

γ) άμεση κατάθεση και επιλογή του χρόνου ανοικτής πρόσβασης. Τα μεταδεδομένα διατίθενται εξαρχής. Κατατίθενται και ελέγχονται από τη Βιβλιοθήκη.

Παράδειγμα:

Παρέχεται η δυνατότητα τριών τύπων πρόσβασης του κοινού στο πλήρες κείμενο των αρχείων: α) ανοικτή πρόσβαση, β) ιδρυματική πρόσβαση (μέσω των IP διευθύνσεων), γ) απαγόρευση πρόσβασης στο πλήρες κείμενο για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα (περίοδος αποκλεισμού) για ένα, δύο ή τρία έτη και αυτόματη μετατροπή σε ανοικτή πρόσβαση μετά το πέρας της περιόδου αποκλεισμού. Οι περίοδοι αυτές χορηγούνται ως ένα είδος προστασίας των πνευματικών δικαιωμάτων όταν:

-ο δημιουργός έχει υποβάλει μέρος της εργασίας του προς δημοσίευση σε επιστημονικά δημοσιεύματα (π.χ. περιοδικά) ή σε κάποιο συνέδριο,

-ο δημιουργός έχει υποβάλει μέρος της εργασίας σε διαδικασία κατοχύρωσης, π.χ. σε περιπτώσεις διπλώματος ευρεσιτεχνίας,

- ο δημιουργός διαπραγματεύεται την εμπορική εκμετάλλευση της εργασίας.

Σε περίπτωση που ο δημιουργός επιθυμεί περίοδο αποκλεισμού πρόσβασης ή ιδρυματική πρόσβαση τότε μπορεί να υποβάλει ηλεκτρονικό αίτημα στη Βιβλιοθήκη με τους λόγους του αιτήματός του.

Μπορεί επίσης με τον ίδιο τρόπο να υποβάλει αίτημα παράτασης της περιόδου αποκλεισμού πρόσβασης το οποίο θα εξετάζεται από τα όργανα διοίκησης της Βιβλιοθήκης.

Για τους προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές και για τους υποψήφιους διδάκτορες, το αίτημα θα πρέπει να συνοδεύεται από επιστολή συναίνεσης από τον επιβλέποντα καθηγητή.

Σε κάθε άλλη περίπτωση, οι εργασίες που κατατίθενται από μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας δημοσιεύονται με πλήρη δικαιώματα ανοικτής πρόσβασης.

Για την περίπτωση δημοσιευμένων εργασιών σε εκδότες που παράλληλα έχουν κατατεθεί και στο αποθετήριο, παρέχεται πρόσβαση στο πλήρες κείμενο της εργασίας ανάλογα με τη συμφωνία που έχει συνάψει ο δημιουργός με τον εκδότη που κάνει τη δημοσίευση.

Για την περίπτωση δημοσιευμένων εργασιών σε εκδότες στους οποίους οι συγγραφείς έχουν εκχωρήσει τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και ο εκδότης απαγορεύει την κατάθεση σε κάποιο ιδρυματικό αποθετήριο, τότε μέσω του αποθετηρίου θα μπορούν να είναι προσβάσιμα μόνο τα μεταδεδομένα αυτών των εργασιών (όνομα δημιουργού, τίτλος εργασίας, περίληψη κ.λπ.) και τα βιβλιογραφικά στοιχεία της δημοσιευμένης εργασίας, όπου αυτό είναι εφικτό.

Άλλο παράδειγμα:

Το Πανεπιστήμιο:

Απαιτεί από τα μέλη του να καταθέτουν στο ιδρυματικό αποθετήριο, μέσω της διαδικασίας αυτο-αρχειοθέτησης, ένα ηλεκτρονικό αντίγραφο όλων των έγκριτων (peer-reviewed) άρθρων, βιβλίων/μονογραφιών, κεφαλαίων βιβλίων, πρακτικών συνεδρίων, μεταπτυχιακών και διδακτορικών διατριβών, εγγράφων εργασίας, τεχνικών αναφορών, ενδιάμεσων και/ή τελικών εκθέσεων ερευνητικών προγραμμάτων που έχουν γίνει αποδεκτά για δημοσίευση (είτε το τελικό αντίγραφο είτε η εκδοχή του εκδότη), εφόσον έχουν σχετικό δικαίωμα δημοσίευσης/δημοσιοποίησης των εν λόγω αρχείων.

Απαιτεί τα μεταδεδομένα (τίτλος, συγγραφείς, ιδιότητα, όνομα περιοδικού που αποδέχτηκε τη δημοσίευση κλπ.) όλων των δημοσιεύσεων που προσδιορίζονται στο 1. να είναι άμεσα διαθέσιμα από τη στιγμή της κατάθεσής τους στο αποθετήριο.

Απαιτεί το πλήρες κείμενο όλων των δημοσιεύσεων που προσδιορίζονται στο 1. να καθίσταται ανοιχτά διαθέσιμο από τη στιγμή της υποβολής ή όσο το δυνατόν πιο σύντομα μετά από αυτήν. Στην περίπτωση δημοσιεύσεων που δεν μπορούν να είναι άμεσα ανοιχτά διαθέσιμες, λόγω περιορισμών των εκδοτών και/ή του δημιουργού, η υποβολή που αναφέρεται στο 1. παραμένει υποχρεωτική, αλλά η πρόσβαση θα είναι κλειστή μέχρι τη λήξη του περιορισμού (εμπάργκο) του εκδότη και/ή

δημιουργού.

Απαιτεί το πλήρες κείμενο όλων των μεταπτυχιακών διατριβών να αδειοδοτείται με την ανοιχτή άδεια Creative Commons BY-NC v.4.0 <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/> (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>).

Απαιτεί για τις διδακτορικές διατριβές να συμπληρώνεται και η σχετική φόρμα για τη μετέπειτα υποχρεωτική βάση του Ν. 1566/1985 υποβολή της διδακτορικής διατριβής στο Εθνικό Αρχείο Διδακτορικών Διατριβών.

Σχετικά με τους όρους υποβολής των διδακτορικών διατριβών στο ιδρυματικό αποθετήριο, οι διδάκτορες **έχουν το δικαίωμα** να ορίσουν όποια ανοιχτή άδεια Creative Commons επιθυμούν και να ορίσουν μία χρονική περίοδο περιορισμού (εμπάργκο) ως την πλήρη αποδέσμευση της διατριβής τους, η οποία δε θα μπορεί να ξεπερνά το ένα ημερολογιακό έτος.

Θα παρακολουθεί τη συμμόρφωση με αυτήν την πολιτική συγκρίνοντας το περιεχόμενο του αποθετηρίου σε σχέση με ό,τι έχει καταγραφεί από υπηρεσίες ευρετηριασμού.

4° στοιχείο: Άδειες χρήσης του περιεχομένου

Επιλογή άδειας από τους δημιουργούς, κατά προτίμηση Creative Commons. Οι άδειες χρήσης CC λειτουργούν με το νομικό όρο "Υπό την επιφύλαξη κάποιων δικαιωμάτων" (Some rights reserved) αντί του "Υπό την επιφύλαξη όλων των δικαιωμάτων" (All rights reserved).

Κάθε άδεια CC επιτρέπει στο κοινό που χρησιμοποιεί το έργο, (με τους όρους που ορίζει η άδεια):

- -την αντιγραφή του έργου
- -τη διανομή του
- -τη δημόσια προβολή και εκτέλεση του
- -την ψηφιακή αναπαραγωγή του (π.χ. μέσω του Διαδικτύου)
- -τη μετατροπή του έργου σε άλλη μορφή ως πιστό αντίγραφο (π.χ ψηφιακά αντίγραφα)

5° στοιχείο: Πνευματική ιδιοκτησία

Σε κάθε περίπτωση, κάτοχος των πνευματικών δικαιωμάτων των εργασιών που δημοσιεύονται στο αποθετήριο παραμένει ο δημιουργός τους, εκτός από τις περιπτώσεις που ο δημιουργός έχει εκχωρήσει τα πνευματικά δικαιώματα σε τρίτους με σχετική συμφωνία.

Ως εκ τούτου οι δημιουργοί των έργων λόγου που κατέχουν τα πνευματικά δικαιώματα και δεν τα έχουν παραχωρήσει σε τρίτους, να συνοδεύουν τις εργασίες που καταθέτουν ταυτόχρονα με την ελεύθερη πρόσβαση και με μία άδεια Creative Commons ώστε να οριοθετούνται από τους ίδιους οι όροι χρήσης των έργων τους από τρίτους.

Για τις εργασίες που κατατίθενται στο Αποθετήριο, ο δημιουργός παραχωρεί στη Βιβλιοθήκη **το μη αποκλειστικό δικαίωμα δημοσίευσης της εργασίας, με την αποδοχή του σχετικού κειμένου που αναφέρεται στη φόρμα κατάθεσης της εργασίας**. Στις περιπτώσεις εργασιών όπου οι δημιουργοί είναι περισσότεροι του ενός, την παραχώρηση του μη αποκλειστικού δικαιώματος την υπογράφει ο καταθέτης της εργασίας εφόσον έχει φροντίσει προηγουμένως να λάβει τη συναίνεση και των άλλων δημιουργών.

6° στοιχείο: Πολιτική διατήρησης

Προκειμένου να διασφαλισθεί η μακροχρόνια διατήρηση και προσβασιμότητα των ψηφιακών αρχείων, θα πρέπει να ακολουθούνται οι οδηγίες που περιγράφονται στην πολιτική κατάθεσης και αυτο-αρχειοθέτησης σε διεθνώς αναγνωρισμένους μορφότυπους, ώστε να είναι περισσότερο πιθανή μία επιτυχημένη μετάπτωση σε νεώτερους μορφότυπους σε βάθος χρόνου.

Υποχρεώσεις της βιβλιοθήκης

- εβδομαδιαία λήψη αντιγράφων ασφαλείας (back-up) τόσο του λογισμικού, όσο και του περιεχομένου
- κεντρικού server που θα λειτουργεί ως αποθηκευτικό μέσο και τακτικής ανανέωσής του λόγω της γρήγορης απαξίωσης της τεχνολογίας,
- μετατροπή των επισφαλών μορφών αρχείων σε ασφαλείς μορφές,
- απόδοση μόνιμων αναγνωριστικών σε όλες τις κατατεθειμένες εργασίες (persistent identifier).

7° στοιχείο: Πολιτική απόσυρσης ή μη αποδοχής

Δικαίωμα της μη αποδοχής, μη δημοσιοποίησης ή και απόσυρσης εργασιών στις ακόλουθες περιπτώσεις:

-αποδεδειγμένη παραβίαση των πνευματικών δικαιωμάτων ή λογοκλοπή. Για το λόγο αυτό ενθαρρύνεται η χρήση του λογισμικού ανίχνευσης λογοκλοπής στο οποίο έχει αγοράσει άδειες χρήσης το Πανεπιστήμιο, πριν από την κατάθεση της εργασίας

λόγοι εθνικής ασφάλειας,

αποδεδειγμένως νοθευμένη έρευνα,

άλλα νομικά ζητήματα και αποδεδειγμένες παραβιάσεις συμφωνιών με τρίτους (π.χ. εκδότες).

8° στοιχείο: Προστασία Προσωπικών Δεδομένων

Δήλωση-συγκατάθεση ότι τα προσωπικά δεδομένα του δημιουργού θα είναι διαθέσιμα και δήλωση ότι στο έργο έχει γίνει νόμιμη επεξεργασία προσωπικών δεδομένων βάσει του σχετικού νομοθετικού πλαισίου για την προστασία (GDPR)

9° στοιχείο: Συνέπειες μη κατάθεσης

Μη λήψη του τίτλου

στην εξέλιξη:

Θα θεωρηθούν ως δημοσιεύσεις από ακαδημαϊκά μέλη/προσωπικό εκείνες των οποίων τα μεταδεδομένα και τα πλήρη κείμενα είναι κατατεθειμένα στο ιδρυματικό αποθετήριο για σκοπούς αποτίμησης και αξιολόγησης της ερευνητικής παραγωγής τόσο του ιδρύματος συνολικά, όσο και του κάθε μέλους προσωπικού.

10° Ενημέρωση/εκπαίδευση ανθρωπίνου δυναμικού για τα οφέλη της Ανοικτής Πρόσβασης

Τακτικές ενημερώσεις του ανθρωπίνου δυναμικού για τον τρόπο κατάθεσης, τις υποχρεώσεις και τις δυνατότητες, για τη δυνατότητα να περιορίσουν τα δικαιώματα στους εκδότες, για τα οφέλη της ανοικτής πρόσβασης αλλά και της ανοικτής επιστήμης.